

Istungidokument

A9-0178/2022

17.6.2022

RAPORT

komisjoni Serbiat käsitleva 2021. aasta aruande kohta
(2021/2249(INI))

Väliskomisjon

Raportöör: Vladimír Bilčík

SISUKORD

	lk
EUROOPA PARLAMENDI RESOLUTSIOONI ETTEPANEK.....	3
TEAVE VASTUVÕTMISE KOHTA VASTUTAVAS KOMISJONIS.....	24
NIMELINE LÕPPHÄÄLETUS VASTUTAVAS KOMISJONIS.....	25

EUROOPA PARLAMENDI RESOLUTSIOONI ETTEPANEK

komisjoni Serbiat käsitleva 2021. aasta aruande kohta (2021/2249(INI))

Euroopa Parlament,

- võttes arvesse ühelt poolt Euroopa ühenduste ja nende liikmesriikide ning teiselt poolt Serbia Vabariigi vahel sõlmitud stabiliseerimis- ja assotsieerimislepingut, mis jõustus 1. septembril 2013¹,
- võttes arvesse Serbia poolt 19. detsembril 2009. aastal esitatud Euroopa Liidu liikmeks astumise avaldust,
- võttes arvesse komisjoni 12. oktoobri 2011. aasta arvamust Serbia ELi liikmeks saamise avalduse kohta (COM(2011)0668), Euroopa Ülemkogu 1. märtsi 2012. aasta otsust anda Serbiale kandidaatriigi staatus ning Euroopa Ülemkogu 27.–28. juuni 2013. aasta otsust alustada Serbiaga läbirääkimisi ELiga ühinemiseks,
- võttes arvesse 19.–20. juunil 2003. aastal Thessaloníkis toimunud Euroopa Ülemkogu kohtumise eesistujariigi järeldusi,
- võttes arvesse 17. mai 2018. aasta ELi ja Lääne-Balkani riikide tippkohtumise Sofia deklaratsiooni,
- võttes arvesse 6. mai 2020. aasta ELi ja Lääne-Balkani riikide tippkohtumise Zagrebi deklaratsiooni,
- võttes arvesse 6. oktoobri 2021. aasta ELi ja Lääne-Balkani tippkohtumise Brdo deklaratsiooni,
- võttes arvesse 28. augustil 2014. aastal algatatud Berliini protsessi ja 5. juulil 2021. aastal toimuvat kaheksandat Berliini protsessi tippkohtumist,
- võttes arvesse 10. novembril 2020. aastal Sofias toimunud tippkohtumist, Lääne-Balkani juhtide 9. novembri 2020. aasta deklaratsiooni ühise piirkondliku turu kohta ja 10. novembri 2020. aasta Sofia deklaratsiooni Lääne-Balkani roheline tegevuskava kohta,
- võttes arvesse ÜRO Julgeolekunõukogu 10. juuni 1999. aasta resolutsiooni 1244, Rahvusvahelise Kohtu 22. juuli 2010. aasta nõuandvat arvamust, mis käsitleb Kosovo iseseisvuse ühepoolse väljakuulutamise kooskõla rahvusvahelise õigusega, ning ÜRO Peaassamblee 9. septembri 2010. aasta resolutsiooni 64/298, milles võeti teadmiseks Rahvusvahelise Kohtu arvamus ning tunnustati ELi valmisolekut hõlbustada Serbia ja Kosovo dialoogi,
- võttes arvesse 19. aprilli 2013. aasta esimest kokkulepet põhimõtete kohta, millega

¹ ELT L 278, 18.10.2013, lk 16.

reguleeritakse suhete normaliseerimist Serbia ja Kosovo valitsuste vahel, ja 25. augusti 2015. aasta kokkuleppeid ning käimasolevat ELi vahendusel toimuvat dialoogi suhete normaliseerimiseks,

- võttes arvesse komisjoni 5. veebruari 2020. aasta teatist „Ühinemisprotsessi tõhustamine – Lääne-Balkani riikide usutavad väljavaated saada ELi liikmeks“ (COM(2020)0057),
- võttes arvesse 6. oktoobri 2020. aasta teatist „Majandus- ja investeerimiskava Lääne-Balkani jaoks“ (COM(2020)0641) ja komisjoni talituste 6. oktoobri 2020. aasta töödokumenti „Guidelines for the Implementation of the Green Agenda for the Western Balkans“ (Suunised Lääne-Balkani rohelise tegevuskava rakendamiseks) (SWD(2020)0223),
- võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 15. septembri 2021. aasta määrust (EL) 2021/1529, millega luuakse ühinemiseelse abi instrument (IPA III)²,
- võttes arvesse komisjoni 19. oktoobri 2021. aasta teatist „2021. aasta teatis ELi laienemisstrateegia kohta“ (COM(2021)0644) ja sellele lisatud komisjoni talituste töödokumenti, mis käsitleb 2021. aasta aruannet Serbia kohta (SWD(2021)0288),
- võttes arvesse komisjoni 22. aprilli 2021. aasta hinnangut Serbia 2021.–2023. aasta majandusreformide programmi kohta (SWD(2021)0096) ning ühiseid järeldusi ELi, Lääne-Balkani riikide ja Türgi vahelise majandus- ja rahandusteamalise dialoogi kohta, mille nõukogu võttis vastu 12. juulil 2021,
- võttes arvesse komisjoni 29. aprilli 2020. aasta teatist „Lääne-Balkani riikide toetamine COVID-19 puhanguga võitlemisel ja pandeemiajärgsel taastumisel“ (COM(2020)0315),
- võttes arvesse 22. juunil ja 14. detsembril 2021. aastal toimunud 12. ja 13. ministrite tasandil ühinemiskonverentsi istungjärku Serbiaga, mille tulemus oli 4. teemavaldkonna „Roheline tegevuskava ja kestlik ühenduvus“ avamine,
- võttes arvesse Euroopa Parlamendi vahendusel toimuva erakondadevahelise dialoogi teises etapis 18. septembril 2021. aastal kaashõlbustajate kokku lepitud valimisprotsessi parandamise meetmeid,
- võttes arvesse 25. jaanuaril 2022. aastal Brüsselis toimunud ELi ja Serbia stabiliseerimis- ja assotsiatsiooninõukogu kuuendat kohtumist,
- võttes arvesse nõukogu 14. detsembri 2021. aasta järeldusi laienemise ning stabiliseerimis- ja assotsieerimisprotsessi kohta,
- võttes arvesse nõukogu 8. aprill 2022. aasta määrust (EL) 2022/576, millega muudetakse määrust (EL) nr 833/2014, mis käsitleb piiravaid meetmeid seoses Venemaa tegevusega, mis destabiliseerib olukorda Ukrainas³,
- võttes arvesse ÜRO Peaassamblee 2. märtsi 2022. aasta resolutsiooni ES-11/1 Ukraina

² ELT L 330, 20.9.2021, lk 1.

³ ELT L 111, 8.4.2022, lk 1.

vastu suunatud Venemaa agressiooni kohta,

- võttes arvesse Euroopa Kontrollikoja 10. jaanuari 2022. aasta eriaruannet pealkirjaga „ELi toetus õigusriigi toimimisele Lääne-Balkani riikides: pingutustest hoolimata ei ole põhiprobleemid endiselt lahendatud“,
- võttes arvesse Euroopa Kontrollikoja 3. juuni 2021. aasta eriaruannet pealkirjaga „ELi mõjutav väärinfo: probleemiga tegeletakse, kuid seda ei ole veel lahendatud“,
- võttes arvesse Euroopa Nõukogu riikide korrupsioonivastase ühenduse (GRECO) Serbia neljanda hindamisvooru teist vahearuannet vastavuse kohta, mis võeti vastu 2022. aasta märtsis;
- võttes arvesse oma varasemaid resolutsioone Bosnia ja Hertsegoviina kohta,
- võttes arvesse oma 19. juuni 2020. aasta soovitud nõukogule, komisjonile ja komisjoni asepresidendile ning liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrgele esindajale, mis käsitleb Lääne-Balkanit pärast 2020. aasta tippkohtumist⁴,
- võttes arvesse oma 25. märtsi 2021. aasta resolutsiooni Serbiat käsitlevate komisjoni 2019.–2020. aasta aruannete kohta⁵,
- võttes arvesse oma 15. detsembri 2021. aasta resolutsiooni koostöö kohta võitluses organiseeritud kuritegevuse vastu Lääne-Balkanil⁶,
- võttes arvesse oma 16. märtsi 2021. aasta resolutsiooni sunniviisilise töö kohta Linglongi tehases ja keskkonnateemaliste meelevalduste kohta Serbias⁷,
- võttes arvesse oma 9. märtsi 2022. aasta resolutsiooni välissekkumise kohta kõigisse Euroopa Liidu demokraatlikesse protsessidesse, sealhulgas desinformatsiooni kohta⁸,
- võttes arvesse 28. oktoobril 2021 Brüsselis ja kaugvormis toimunud ELi ja Serbia parlamentaarse stabiliseerimis- ja assotsiatsioonikomitee 13. kohtumisel vastu võetud avaldust ning soovitusi,
- võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja Lääne-Balkani riikide parlamentide esimeeste ühisdeklaratsiooni, mis avaldati 28. juunil 2021 toimunud teisel tippkohtumisel, mille kutsus kokku Euroopa Parlamendi president koos Lääne-Balkani riikide parlamentide juhtidega,
- võttes arvesse 3. aprillil 2022. aastal toimunud Serbia ennetähtaegsete parlamendi- ja presidendivalimiste OSCE/ODIHRi rahvusvahelise valimisvaatlusmissiooni arvamust esialgsete tähelepanekute ja järelduste kohta;

⁴ ELT C 362, 8.9.2021, lk 129.

⁵ ELT C 494, 8.12.2021, lk 172.

⁶ Vastuvõetud tekstid, P9_TA(2021)0506.

⁷ Vastuvõetud tekstid, P9_TA(2021)0511.

⁸ Vastuvõetud tekstid, P9_TA(2022)0064.

- võttes arvesse kodukorra artiklit 54,
 - võttes arvesse väliskomisjoni raportit (A9-0178/2022),
- A. arvestades, et iga laienemisprotsessis osalevat riiki hinnatakse tema saavutuste põhjal ja arvestades, et ühinemise ajakava ja edusammud määravad kindlaks laienemiskriteeriumide täitmine, vajalike reformide elluviimine eelkõige põhivaldkondades ja õigusaktide vastavusse viimine;
 - B. arvestades, et Serbia on nõustunud võtma läbirääkimiste käigus järk-järgult vastu Euroopa Liidu eesmärgid ja poliitika;
 - C. arvestades, et demokraatia, inimõiguste järgimine ja õigusriigi põhimõte on ELi aluseks olevad põhiväärtused; arvestades, et nendes valdkondades püsivate probleemide lahendamiseks on vaja kestlikke reforme ja nende rakendamist;
 - D. arvestades, et alates ühinemisläbirääkimiste alustamisest Serbiaga on avatud 22 peatükki, millest kaks on ajutiselt suletud; arvestades, et mitmete läbirääkimispeatükkide suhtes on edusammud viimastel aastatel olnud üsna aeglasel; arvestades, et Serbia avas rohelist tegevuskava ja kestlikku ühenduvust käsitleva neljanda teemavaldkonna 2021. aasta detsembris;
 - E. arvestades, et organisatsioon Freedom House nimetab Serbiat endiselt vaid nn osaliselt vabaks riigiks ning märgib, et Serbias on viimase kümne aasta jooksul toimunud demokraatia olukorda kajastavate näitajate valdkonnas üks suurimaid tagasiminekuid kogu maailmas; arvestades, et ajakirjandusvabaduse olukord Serbias on murettekitav ja 2021. aastal oli riik Piirideta Reporterite maailma ajakirjandusvabaduse indeksis 180 riigi seas 93. kohal;
 - F. arvestades, et 30. märtsil 2022. aastal avaldatud neljanda hindamisvooru kohaselt on Serbia rakendanud või rahuldavalt käsitlenud 13 GRECO soovitusel kaheksat;
 - G. arvestades, et Serbia edusammud ja pühendumus Kosovoga peetavatel läbirääkimistel, mille raames käsitletakse lahendamata küsimusi, on jätkuvalt oluline edasiste edusammude võrdlusel ühinemisläbirääkimistel Euroopa Liiduga;
 - H. arvestades, et Serbia peab austama kõigi naaberriikide täielikku terviklikkust ja suveräänsust ning hoiduma mõjutamast nende sisepoliitilist arengut;
 - I. arvestades, et Serbia ei ole järginud korduvaid üleskutseid ühtlustada oma välis- ja julgeolekupoliitikat ELi poliitikaga ega ole pärast Venemaa sissetungi Ukrainasse kehtestanud Venemaa suhtes sanktsioone; arvestades, et tema seisukoht rahvusvaheliste suhete valdkonnas takistab Serbia ühinemist; arvestades, et Serbia järgib vaid vähesel määral ELi ühist välis- ja julgeolekupoliitikat;
 - J. arvestades, et Serbia on ÜRO Peaassambleel hääletanud resolutsioonide poolt, milles mõistetakse hukka Venemaa agressioon Ukrainas, toetades samas kindlalt Ukraina territoriaalse terviklikkuse ja suveräänsuse austamist kooskõlas rahvusvahelise õigusega;

- K. arvestades, et EL on IPA programmide kaudu Serbiale suurim finantsabi andja; arvestades, et EL on toetanud Serbiat alates 2014. aastast ühinemiseelse abi rahastamisvahendist (IPA II) kokku 1,539 miljardi euroga;
- L. arvestades, et EL on Serbia suurim investor ja kaubanduspartner ning tal on Serbiaga kõige ulatuslikumad vastastikused suhted, mille tulemuseks oli 2020. aastal 65 % koguekspordist ja 59 % koguimpordist;
- M. arvestades, et EL on eraldanud 3,3 miljardit eurot, et leida kiire lahendus tervishoiukriisile ning leevendada COVID-19 pandeemia majanduslikke ja sotsiaalseid tagajärgi arvestades, et komisjon võttis ühinemiseelse abi rahastamisvahendi (IPA II) raames vastu 70 miljoni euro suuruse paketi, et aidata rahastada ELi liikmesriikide hangitavate koroonavaktsiinide kättesaadavust Lääne-Balkani riikidele;
- N. arvestades, et IPA III alusel antav abi põhineb tingimuste rangel täitmisel ning võimaldab demokraatia, inimõiguste ja õigusriigi põhimõtete tagasipööramise korral abi ümber suunata ja peatada; arvestades, et EL eraldas aastatel 2007–2020 eelmiste IPA programmide raames kokku 2,79 miljardit eurot;
- O. arvestades, et naiste olukord Serbias on tõsine, kuna pooled naised on puutunud kokku mis tahes vormis vägivallaga ja viimastel aastatel on soolise vägivalla tagajärjel tapetud üle 300 naise;
- P. arvestades, et Serbia on ratifitseerinud kõik Rahvusvahelise Tööorganisatsiooni (ILO) peamised konventsioonid;

Pühendumine ELiga ühinemisele

1. avaldab toetust Serbia tulevasele ELi liikmelisusele ja tuletab meelde, et reaalne ELiga ühinemise väljavaade nõuab kõikides valdkondades poliitilist tahet, kestlikke pingutusi ja pöördumatuid reforme, eelkõige neis valdkondades, mis on seotud õigusriigiga, ning vankumatut pühendumist Euroopa standardite ja väärtuste järgimisele; kutsub Serbia ametivõime üles viima pühendunult läbi vajalikud reformid ja suunama riigi tagasi õigele teele ELiga lõimumiseks ning viia nii täide Serbia Euroopa-suunalised püüdlused;
2. rõhutab, et ühinemisprotsessis saavutatud edu on suunatud tulemustele ja reformidele ning põhineb edasisel kohandumisel õigusriigi põhimõtte, hea valitsemistava, põhiõiguste ning Euroopa õiguste ja väärtuste austamisega; rõhutab Euroopa Liidu rahvaste ja Serbia rahva vahel olevaid sidemeid;
3. väljendab heameelt neljanda teemavaldkonna avamise üle 2021. aasta detsembris; kinnitab, et suuremad edusammud õigusriigi ja põhiõiguste peatükkide suhtes, täielik kooskõla ELi välis-, julgeoleku- ja kaitsepoliitikaga, sealhulgas Venemaa-vastased sanktsioonid, ning Serbia ja Kosovo suhete normaliseerimine määravad kindlaks ühinemisläbirääkimiste tempo;
4. võtab teadmiseks OSCE/ODIHRi rahvusvahelise valimisvaatlusmissiooni avalduses toodud esialgsed järeldused, mille kohaselt 3. aprilli 2022. aasta parlamendivalimised pakkusid erinevaid poliitilisi võimalusi, kuid mitmed puudused tõid kaasa ebavõrdsed

tingimused, mis soosis valitsevat poolt; juhib sellega seoses tähelepanu riigi rahastatud desinformatsiooni levitamise kampaaniatele, mille eesmärk oli muuta valimisi puudutavaid arvamusi; kutsub Serbia ametivõime üles tegelema terviklikult kõigi ODIHRi soovitusetega enne järgmisi valimisi; rõhutab, et selles protsessis peaksid jätkuvalt osalema kodanikuühiskonna organisatsioonid, kellel on olemas teadmised valimiste kohta;

5. väljendab heameelt suurenenud valimisaktiivsuse üle 3. aprilli 2022. aasta valimistel ja pluralistlikuma rahvusassamblee taastamise üle, mis hõlmab nüüd paljude rahvusvähemuste parteisid; peab kahetsusväärseks valimiskampaaniate äärmiselt vastandlikku poliitilist keskkonda, mida iseloomustas võrdsete võimaluste puudumine, meedia piiratud pluralism ja valijate laiaulatuslik surveamine; peab kahetsusväärseks, et riigiameti kuritarvitamine valitseva erakonna liikmete poolt oli kogu kampaania vältel endiselt püsiv probleem;
6. mõistab hukka rünnakud opositsiooniliikmete, ajakirjanike, kodanikuühiskonna organisatsioonide liikmete ja erinevate valimisvaatlusmissioonide liikmete vastu; mõistab hukka vägivaldse rünnaku ühe opositsioonijuhhi Pavle Grbovići vastu ning kutsub ametivõime üles võtma süüdlased vastutusele;
7. väljendab muret vabariigi valimiskomisjoni ja Belgradi linna valimiskomisjoni aktiivsema rolli puudumise pärast valimistulemuste kindlakstegemisel ja nendest teavitamisel; väljendab muret selle pärast, et Belgradi kohalike valimiste täielikud esialgsed tulemused avaldati alles kaks nädalat pärast valimiste toimumist; märgib, et see võib vähendada kodanike usaldust valimiste korraldajate sõltumatuse vastu; peab kahetsusväärseks, et vabariigi valimiskomisjon esitas pärast valimisjaoskondade sulgemist esialgsete valimistulemuste kohta ebaselget teavet;
8. peab kahetsusväärseks, et ühtse valijate nimekirja täpsuse probleemid olid enne seda valimistsüklit jäänud lahendamata, mis jättis ruumi selle kuritarvitamiseks;
9. kutsub uut enamust üles austama varem vastu võetud poliitilisi otsuseid ELiga ühinemise protsessi kohta ning kiirendama Serbia vastavusse viimist Euroopa poliitika ja väärtustega; nõuab, et parlamendi ametite jaotus kajastaks poliitilist pluralismi rahvusassamblees; märgib, et viimase kümne aasta jooksul on kõik Serbia parlamentaarsed koosseisud peale ühe varem laiali saadetud ning et mis tahes edasised tarbetud erakorralised valimised ei aitaks poliitilist stabiilsust saavutada; rõhutab oma valmisolekut tegema rahvusassamblee ja selle fraktsioonidega täiendavat koostööd erakondadevahelise dialoogi raames, rõhutades, et Serbia strateegilise suuna suhtes on vaja selgeid otsuseid;
10. peab kahetsusväärseks asjaolu, et Serbia ei ole pärast Venemaa sissetungi Ukrainasse veel ühinenud ELi sanktsioonidega; rõhutab, et Serbia on üks väheseid Euroopa riike, kes ei järgi Venemaa vastu suunatud ELi sanktsioone; kutsub vastvalitud ametivõime üles näitama tõelist pühendumist ELi väärtustele, standarditele ja eeskirjadele ning viivitamata ja ühtlustama oma poliitika ELi otsuste ning seisukohtadega välis- ja julgeolekupoliitikas, sealhulgas järgima kiiresti ja täielikult Venemaa ja Valgevene vastaseid meetmeid, kaasa arvatud üksikisikute, rühmade ja üksuste vastased sanktsioonid;

11. märgib ära Serbia toetuse Ukraina territoriaalsele terviklikkusele ja suveräänsusele ning asjaolu, et ta hääletas ÜRO Peaassambleel Venemaa sissetungi hukkamõistmise poolt ja toetas Venemaa väljajätmist ÜRO Inimõiguste Nõukogust 7. aprillil 2022; märgib, et samal ajal hoidusid Serbia esindajad hääletamast Venemaa väljajätmise üle Euroopa Nõukogust;
12. kordab, et tähtis on tagada kooskõla ELi ühise välis- ja julgeolekupoliitikaga (ÜVJP), mis peab järk-järgult saama Serbia välispoliitika lahutamatuks osaks, kuna see on ühinemisprotsessis oluline tingimus; väljendab muret selle üle, et Serbia kohandumismäär on selle piirkonna riikide seas kõige madalam; peab kahetsusväärseks poliitiliste liidrite aeg-ajalt tehtud avaldusi, mis seavad kahtluse alla Serbia välispoliitika suuna; rõhutab siiski, et pärast 3. aprillil 2022. aastal Serbias toimunud valimisi annab uue mandaadi loodud hoog võimaluse teha olulisi edusamme Serbia ELi liikmeks saamise suunas; kutsub Serbia poliitilisi jõude üles peatama koostöösuhted Venemaa autoritaarsete erakondadega;
13. soovitab edasised läbirääkimispeatükid avada alles siis, kui Serbia võtab selleks vajalikud meetmed, sealhulgas õigusriigi põhimõtete suhtes;
14. kutsub Serbiat üles hindama ümber oma majanduskoostöö Venemaaga ning taunib jätkuvat lennuliiklust Belgradi ja Moskva vahel ajal, mil ELi õhuruum on Venemaale ja Venemaalt saabuvatele lendudele suletud;
15. märgib, et aastatel 2015–2021 kasvasid Serbia sõjalised kulutused 70 %, mis tulenes peamiselt ostudest Valgevenest, Venemaalt ja Hiinast; on mures Serbia tiheda sõjalise koostöö pärast Venemaa Föderatsiooniga; nõuab tungivalt, et Serbia vaataks uuesti läbi oma kaitsepoliitilised suhted Venemaaga ja lõpetaks temaga kogu sõjalise koostöö, nagu näiteks Niši nn piirkondlik humanitaarkeskus; on samuti mures Serbia üha tihedama koostöö pärast Hiinaga, sealhulgas Hiinast ostetud massilise jälgimissüsteemi paigaldamine Belgradi, hiljutine pind-õhk-tüüpi rakettide süsteemi tarnimine, Hiinas toodetud sõjaliste relvade ja varustuse ostmise ning ühisõppused Hiina julgeolekujõududega Serbia territooriumil;
16. väljendab muret seoses teadetega Venemaa opositsiooniliikmete pealtkuulamise kohta Belgradis Serbia ametivõimude poolt ja sellele järgnenud materjali üleandmise pärast Venemaa julgeolekuteenistustele; rõhutab, et igasugune koostöö, millega toetatakse autoritaarseid ja demokraatiavastaseid tavasid nii Venemaal kui ka Serbias, kahjustab ELi ja Serbia tulevaseid suhteid;
17. väljendab lisaks muret Serbia ja Venemaa valitsuse vaheliste nn värviliste revolutsioonide vastase võitluse tööühma loomise pärast, mille eesmärgid on ebaselged;
18. väljendab heameelt Euroopa Parlamendi vahendusel toimuva erakondadevahelise dialoogi tulemusena vastu võetud meetmete üle, mis parandavad valimistingimusi ja meediaruumi enne 2022. aasta aprillis toimuvaid valimisi; märgib ära edusammud vastuvõetud meetmete rakendamisel ja nõuab meedia pluralismi edasist tugevdamist ja võrdset juurdepääsu meediaruumile; peab kahetsusväärseks, et paljusid meetmeid on rakendatud viivitustega ja ilma kõigi asjaomaste osalejate osaluseta; peab kahetsusväärseks, et vastu ei võetud ulatuslikumaid meetmeid, mis oleksid võinud

avaldata valimistingimustele suuremat mõju;

19. kiidab heaks parlamendivälise opositsiooni otsuse osaleda 2022. aasta aprillis toimuvatel valimistel; kordab, et poliitilistes ja valimisprotsessides osalemine on ainus viis tagada poliitiline esindatus; kutsub kõiki poliitilisi osalejaid üles jätkama osalemist ja tegema koostööd, et veelgi parandada valimistingimusi ja valimiseeskirjade rakendamist; kutsub kõiki poliitilisi osalejaid üles tegutsema kooskõlas läbipaistvuse, vastutuse ja kaasatuse põhimõtetega; kutsub uut rahvuskogu üles alustama praeguse impulsi ajal täielikku seadusandlikku järelevalvet valitsuse töö üle;
20. kinnitab taas, et toetab Euroopa poliitiliste sihtasutuste tööd Serbia demokraatlike protsesside tugevdamisel ja uue poliitiliste liidrite põlvkonna kasvatamisel;
21. väljendab muret Euroopa integratsiooniprotsessi väga piiratud nähtavuse pärast Serbias; kordab oma üleskutset Serbiale, komisjonile, Euroopa välisteenistusele ja ELi liikmesriikidele edendada aktiivsemat ning tõhusamat teabevahetust ELi laienemise kasude ja ELi fondidest antava toetuse kohta ning tutvustada positiivseid näiteid juba ELi kuuluvatest Serbia naaberriikidest;
22. väljendab muret selle pärast, et üldsuse toetus ELi liikmesusele Serbias on viimastel aastatel olnud pidevalt oluliselt väiksem kui ülejäänud piirkonnas ja et viimaste küsitluste kohaselt on enamik Serbia kodanikke Euroopa Liiduga ühinemise vastu; kutsub Serbia poliitilisi liidreid üles avalikus arutelus aktiivsemalt ja ühemõttelisemalt väljendama oma pühendumust ELi väärtustele ja suhtlema Serbia kodanikega väljaspool suuremaid linnu ELiga ühinemisest tuleneva materiaalse kasu teemal; kordab, et tunneb muret riiklikult rahastatud meedia rolli üle ELi-vastase retoorika levitamisel; kutsub uut rahvussambleed üles toetama Serbia tulevikku Euroopa osana, muu hulgas oma strateegilise teavitustegevuse abil; kordab Euroopa Parlamendi valmisolekut osaleda koos Serbia parlamendiliikmetega teavitustegevuses, et tuua EL ja selle poliitika Serbia kodanikele lähemale; kutsub teatavaid valitsusametnikke üles lõpetama ELi-vastaste desinformatsioonikampaaniate toetamist;
23. väljendab heameelt asjaolu üle, et ELi liikmesus on jätkuvalt Serbia strateegiline eesmärk, kuid väljendab kahetsust selle pärast, et Serbia reformikava paljudes valdkondades ei ole edu saavutatud ning et tagasiminekuid on toimunud isegi küsimustes, mis on ELiga ühinemiseks põhimõttelise tähtsusega;
24. märgib, et uue ühinemismetoodika vastuvõtmine ei ole oluliselt kiirendanud Serbia ELiga ühinemise protsessi, ning nõuab selle täielikku rakendamist; nõuab tungivalt, et ELi naabruspoliitika ja laienemise volinik oleks Serbia ELiga ühinemise protsessis proaktiivsem, eriti seoses põhivaldkondade, demokraatia ja õigusriigi põhimõtte ning korruptsiooni ja organiseeritud kuritegevuse vastase võitlusega; väljendab muret avalike väidete pärast, et ELi naabruspoliitika ja laienemise volinik pisendab mõningaid õigusriigi põhimõtetega seotud küsimusi läbirääkijariikides; ning julgustab komisjoni võtma asjakohaseid järelemeetmeid Euroopa Parlamendi sellekohastele taotluste alusel;
25. peab kahetsusväärseks, et Euroopa integratsiooniprotsess Serbias ei ole piisavalt läbipaistev, kuna mõningaid olulisi dokumente, näiteks ühenduse õigustiku vastuvõtmise riikliku programmi rakendamise aruandeid, ei ole juba aastaid avaldatud;

26. rõhutab, et EL on Serbia suurim kaubanduspartner, kinnitades nende usaldusel ja liikmeks saamise väljavaatel põhinevaid suhteid, ning peab seetõttu kahetsusväärseks, et Serbia valitsus on pööranud suuremat tähelepanu oma sidemetele Hiina ja Venemaaga kui ELiga;
27. väljendab heameelt Euroopa Liidu Nõukogu eesistujariigi Prantsusmaa algatust korraldada ELi ja Lääne-Balkani konverents ning loodab, et seda kasutatakse laienemisprotsessi hoogustamiseks ja Lääne-Balkani riikidele selge ühinemisväljavaate andmiseks; ootab huviga Tšehhi Vabariigi eesistumist Euroopa Liidu Nõukogus ja edasist toetust ELi laienemispoliitikale; väljendab heameelt Serbia panuse üle Euroopa tuleviku konverentsi 52 soovituselise vormis;

Demokraatia ja õigusriik

28. kutsub vastvalitud enamust üles keskendumisele struktuursete puudujääkidega tegelemisele ja saavutama konkreetseid ja materiaalseid tulemusi õigusriigi, põhiõiguste, sõnavabaduse, meediavabaduse, korruptsioonivastase võitluse, desinformatsiooni ja demokraatlike institutsioonide ning avaliku halduse toimimise valdkondades; on mures, et mitmel juhul mõjutas järelevalve puudumine täidesaatva võimu üle ja sisulise avaliku arutelu puudumine õigusaktide kvaliteeti ning põhjustas moonutusi volituste jaotuses; kutsub Serbiat üles täielikult rakendama võimude lahusust kooskõlas oma põhiseaduse ja demokraatlike standarditega; rõhutab, et kontrolli- ja tasakaalustussüsteemi loomine on eeltingimus, vältimaks poliitilise võimu liigset koondumist;
29. väljendab heameelt pärast 2022. aasta jaanuaris aset leidnud referendumit tehtud põhiseaduse muudatuste üle, mille eesmärk oli muuta kohtusüsteem sõltumatumaks; rõhutab, et reformiprotsess kohtusüsteemi sõltumatuse tugevdamiseks peaks jätkuma, eelkõige seadusemuudatuste kaudu, mis võimaldaks rakendada põhiseaduse muudatusi tõhusalt kooskõlas Euroopa parimate tavade ja Veneetsia komisjoni soovitustega ning läbipaistvalt ja kaasavalt; peab kahetsusväärseks kohtusüsteemi jätkuvat survestamist ja sõjakuritegusid käsitlevate rahvusvaheliste otsuste avalikku eitamist; kutsub vastvalitud enamust üles seadma prioriteediks kohtusüsteemi sõltumatuse ja tõhususe kaitsemeetmete tugevdamise; rõhutab vajadust võtta lisameetmeid, tagamaks täiel määral kohtusüsteemi sõltumatus kooskõlas hiljutiste põhiseaduse muudatustega;
30. rõhutab detsentraliseerimisprotsessi eeliseid ja ergutab Vojvodina autonoomse piirkonna pädevuste tugevdamist; tuletab meelde, et Serbia põhiseaduse järgi oleks Vojvodina autonoomse piirkonna rahastamist käsitlev seadus tulnud võtta vastu 2008. aasta lõpuks ja julgustab seetõttu tulevast valitsust esitama selle küsimuse viivitamata rahvusassambleele;
31. tunnustab mõningaid täiustusi rahvusassamblee töös, eelkõige kiirmenetluste vähenemist ja assambleeliikmete uue käitumisjuhendi vastuvõtmist, mis koostati koostöös GRECOga; väljendab siiski muret asjaolu üle, et parlamendi arutelusid iseloomustab ikka veel vaenulik keelekasutus, sealhulgas valitsusametnike poolt, poliitiliste oponentide, kodanikuühiskonna, meedia ja muude institutsioonide esindajate vastu, kes väljendavad erinevaid poliitilisi vaateid; kutsub uut rahvusassambleed üles seda tava mitte aktsepteerima ja rakendama tõhusalt oma käitumisjuhendit; loodab, et ei taastu negatiivsed tavad, mida järgisid varasemad rahvusassamblee koosseisud,

sealhulgas seadusandliku kiirmenetluse liigne kasutamine, valitsuse esindajate tegevuse segamine ja ebaseaduslik kohalolek istungitel, ning julgustab valitsust osalema regulaarsemalt rahvusassamblee istungitel;

32. peab kahetsusväärseks, et rahvusassamblee töö oli piiratud, kuna enamus- ja opositsioonierakondade vahel puudus tõeline poliitiline arutelu; rõhutab, kui oluline on erakondadevaheline konsensus ELiga seotud reformide suhtes, et tagada riigi edusammud liikumisel ELiga ühinemise suunas; tunneb muret selle pärast, et rahvusassamblee ei täida oma järelevalverolli ja seadusandlikku päevakorda dikteerib eranditult täitevvõim; kutsub parlamendi uut juhtkonda ja fraktsioone üles keskendumisele rahvusassamblees konstruktiivsetele aruteludele, mille eesmärk on kodanike hüvang;
33. väljendab heameelt asjaolu üle, et Serbia uue rahvusassamblee koosseisus on vähemuserakondadel ja -koalitsioonidel kokku 13 liiget, kes esindavad Bosnia, Ungari ja Horvaatia rahvuskogukondi; väljendab muret selle pärast, et romadel ei saa rahvusassamblees olema oma esindajaid;
34. kutsub Serbia rahvusassambleed üles tagama, et sõltumatutel reguleerivatel asutustel oleks õigus tõhusalt täita oma järelevalveülesandeid ning toetada ja jälgida sõltumatute reguleerivate asutuste järelduste ja soovituste rakendamist;
35. kordab oma muret üksikute edusammude pärast võitluses korrupsiooni ja organiseeritud kuritegevuse vastu ning mitme kõrgetasemelise korrupsiooniskandaali pärast, mis osutavad tõenäoliste seoste riigiametnike ja organiseeritud kuritegevuse vahel; kutsub Serbiat üles suurendama jõupingutusi nende probleemide tõhusaks lahendamiseks; kutsub ametivõime üles hoiduma kommenteerimast käimasolevaid uurimisi ja kohtuprotsesse, avaldades nii survet kohtusüsteemile;
36. tunneb heameelt GRECO neljanda hindamisvooru teise vastavusaruande üle Serbia kohta, mis käsitleb korrupsiooni ennetamist seoses rahvusassamblee liikmete, kohtunike ja prokuröride tegevusega ning milles jõutakse järeldusele, et Serbia on rahuldavalt rakendanud või rahuldavalt käsitletud kaheksat kolmeteistkümnest hindamisaruandes esitatud soovituselt; nõuab täitmata soovituste edasist rakendamist; märgib ära uue korrupsiooni ennetamise seaduse vastuvõtmise, mida hiljuti muudeti, et võtta arvesse GRECO soovitusi;
37. nõuab tungivalt, et Serbia saavutaks veenvaid tulemusi, sealhulgas saavutaks püsivaid tulemusi tõhusa uurimise läbiviimisel korrupsioonivastases võitluses, eriti suure avaliku huviga juhtumite puhul, ning parandaks tulemusi kõrgetasemeliste korrupsioonijuhtumite uurimisel, mis peaks hõlmama kuritegeliku vara arestimist ja konfiskeerimist; märgib murega, et Krušik'i ja Telekom Srbija juhtumite kohta ei ole saadaval teavet ametlike uurimiste kohta; märgib, et Jovanjica juhtumit menetletakse kahe eraldi süüdistusena ja et uurivas meedias on ilmnunud uusi kõrgetasemelise korrupsiooni juhtumeid, eelkõige nn Pandora dokumente;
38. kordab oma nõudmist tagada Belgradis Savamala linnajaos eraomandi ebaseadusliku lammutamise küsimuses õiglus; märgib, et süüdimõistetud politseiametnik on sunnitud võtma ainuvastutuse kogu juhtumi eest; kordab oma muret seoses võimalusega, et see juhtum võib lähiaastatel aeguda; nõuab tungivalt, et ametivõimud uuriks juhtumit täielikult ja võtaksid kõik vastutavad isikud vastutusele;

39. nõuab tungivalt, et ametivõimud uuriksid kõiki väidetavaid sidemeid Belivuki kuritegeliku rühmitusega; väljendab muret uute süüdistuste pärast, et Darko Saric juhtis Serbias vanglas viibimise ajal rahvusvahelist kuritegelikku organisatsiooni;
40. rõhutab, et rahastamisvahendiga IPA III nähakse ette, et rahastamist tuleb kohandada või see isegi peatada märkimisväärse tagasimineku või pideva edusammude puudumise korral põhivaldkondades, kaasa arvatud korrupsioon ja organiseeritud kuritegevuse vastane võitlus, samuti meediavabadus; kutsub sellega seoses ELi ja Lääne-Balkani riike üles looma raamistiku Euroopa Prokuratuuri ja Lääne-Balkani riikide vaheliseks viljakaks koostööks, tagamaks, et Euroopa Prokuratuur saab tõhusalt kasutada oma pädevust IPA III vahendite suhtes Lääne-Balkani riikides;
41. väljendab heameelt riikliku tähtsusega teabele vaba juurdepääsu seaduse muudatuste vastuvõtmise üle, millega reageeritakse üleskutsetele suurendada avaliku poliitika kujundamise läbipaistvust ja võimaldatakse kodanikel saada ilma tarbetute takistusteta avalikku huvi pakkuvat teavet ning nõuab selle kiiret rakendamist;
42. märgib, et kodanikuühiskonna arengustrateegia võeti vastu, kuid avaldab kahetsust, et puudub sellega kaasnev tegevuskava; kutsub komisjoni ja Euroopa välisteenistust üles jätkama tihedat koostööd Serbia kodanikuühiskonna ja meediaga ning toetama nende tegevust; tuletab meelde, et tugev ja sõltumatu kodanikuühiskond on iga demokraatia oluline osa; kutsub Serbia ametivõime üles kaasama kodanikuühiskonda poliitikasse ja otsuste tegemisse, hoiduma igasuguse kodanikuühiskonna kriitika eiramisest kui välissekumisest ning edendama kõigi kodanikuühiskonna organisatsioonide tööd soodustavat õhkkonda, et nad saaksid töötada, ilma et peaksid kartma hirmutamist või isegi vastutusele võtmist;
43. nõuab tungivalt, et komisjon rakendaks Euroopa Kontrollikoja eriaruandes 01/2022 esitatud soovitusi, et tagada Lääne-Balkani riikides õigusriigi põhimõtte toetamiseks antava ELi rahalise abi mõjus – eelkõige töötada välja suunised toetuste ümbersuunamist käsitlevate IPA III sätete kohaldamiseks ja kohaldada rangemat parlamentaarset kontrolli rahaliste vahendite üle; kutsub Euroopa Komisjoni üles siduma rahastamise tihedamalt õigusriigi valdkonnas tehtud edusammudega, suurendama toetust kodanikuühiskonna organisatsioonidele ja sõltumatutele meediakanalitele ning tõhustama projektide aruandlust ja seiret, nagu Euroopa Parlament on korduvalt soovitanud; kutsub sellega seoses üles tagama rahvusvaheliste rahastajate toetatavate erinevate õigusriigi programmide parema koordineerimise;
44. taunib asjaolu, et endise Jugoslaavia ajalooarhiivide teatavad osad on endiselt kättesaamatud; kordab oma nõudmist muuta juurdepääs kõnealustele arhiividele lihtsamaks ning eelkõige võimaldada juurdepääs endise Jugoslaavia salateenistuse (UDBA) ja Jugoslaavia rahvaarmee salateenistuse (KOS) arhiividele, et põhjalikult uurida kommunistlike kuritegude toimepanemist ja need lahendada, hõlbustamaks leppimisprotsessi, ja soovitab taotluse korral tagastada need asjaomastele valitsustele;
45. kutsub Serbiat üles täitma oma kohustusi ja tegema täielikku koostööd endise Jugoslaavia asjade rahvusvahelise kriminaalkohtu / kriminaalkohtute rahvusvahelise järeltegevuse mehhanismiga (IRMCT) ning rakendama kõiki selle otsuseid;

Põhivabadused ja inimõigused

46. mõistab hukka meediavabaduse- ja sõltumatuse piirangud ning meedia väärkasutamise enamiku poolt ebaausa poliitilise eelise saamiseks, poliitiliste vastaste ründamiseks ja desinformatsiooni levitamiseks; rõhutab nende piirangute negatiivset mõju riigi demokraatlikele protsessidele; märgib, et konkurents meediasektoris muudab selle mitmekesisemaks;
47. väljendab heameelt jõupingutuste üle, mida valitsus on teinud meediastrateegia elluviimisel, kuid samal ajal peab kahetsusväärseks tavaid, mis osutavad sellele, et ametivõimud viivitavad tahtlikult selle rakendamise ja arendamisega; märgib, et meediavabaduse edasiseks suurendamiseks tuleks võtta täiendavaid meetmeid ja kutsus Serbia ametivõime üles võtma viivitamata meetmeid väljendusvabaduse ja meedia sõltumatuse tagamiseks;
48. märgib, et riigi raha väidetavat kuritarvitamist osaluse omandamiseks meediakanalites peetakse üheks peamiseks viisiks, kuidas meedia Serbias oma kontrolli alla saada; tuletab meelde, et teave meedia omandiõiguse kohta peaks olema avalikkusele kättesaadav, ning kutsus üles suurendama meedia omandiõiguse ja rahastamise läbipaistvust ning looma keskkonda, mis võimaldab sõltumatul ja uurival meedial saada rahastust ja turvaliselt tegutseda; kutsus üles suurendama meedia riikliku rahastamise läbipaistvust;
49. märgib, et mitme elektroonilise meedia reguleeriva asutuse (REM) liikme hiljutist valimist ning Serbia raadiotelevisiooni juhatuse liikmete valimist 2021. aasta juunis peeti vastuolulisteks; võtab murega teadmiseks mõningad avalikud hinnangud selle kohta, et REMi otsused on poliitiliselt erapoolikud; võtab teadmiseks uue avatud konkursi riiklike televisioonisageduste ja -litsentside eraldamiseks ning rõhutab õiglase ja läbipaistva protsessi tähtsust; on endiselt mures meedia koondumisega seotud küsimuste pärast Telekom Srbija juhtumi puhul; rõhutab, kui oluline on parandada REMi toimimist ja sõltumatust erakondadevahelise dialoogi soovitude kohaselt, et suurendada meedia mitmekesisust ja rakendada meediastrateegiat;
50. märgib kolmandate riikide ebaproportsionaalset nähtavust Serbia meedias, ning et mõningad meediakanalid on Serbias ELi-vastaste ja venemeelsete narratiivide peamine allikas;
51. mõistab hukka jätkuvad ajakirjanike ja kodanikuühiskonna vastu aset leidvad füüsilised rünnakud, hirmutamise, vaenukõne ja poliitilised solvangud, sealhulgas parlamendiliikmete ja valitsusametnike poolt; kutsus ametivõime üles uurima kõiki selliste rünnakute juhtumeid ja parandama ajakirjanike turvalisust, tooma süüdlased kohtu ette ning parandama ajakirjanike ja inimõiguste kaitsjate turvalisust; väljendab muret valitsuse poliitika suhtes kriitiliste inimõiguste kaitsjate, uurivate ajakirjanike, meediaväljaannete ja kodanikuühiskonna organisatsioonide pideva sildistamise ja ründamise pärast; kutsus Serbiat üles tugevdama inimõigustega tegelevaid asutusi, tagama nende sõltumatuse, eraldama neile vajalikud rahalised vahendid ja inimressursid ning tagama nende soovitude kohased õigeaegsed järelmeetmed;
52. kutsus Serbia ametivõime üles tagama elektroonilise side ja postiteenuste (RATEL) ning elektroonilise meedia (REM) reguleerivate asutuste täieliku rahalise ja tegevusliku sõltumatuse kooskõlas ELi õigustikuga: nõuab, et meediastrateegial põhineva

tegevuskava rakendamisel tehtaks viivitamata ning läbipaistval ja kaasaval viisil edusamme;

53. nõuab rahumeelsete kogunemiste põhiõiguse üldist tunnustamist ja kutsub õiguskaitseametnikke üles hoiduma ülemäärase jõu kasutamisest; mõistab hukka rahumeelsetel meeleavaldustel äärmuslaste rühmade ja huligaanide toime pandud vägivalla, nagu 2021. aasta novembri meeleavaldused Ratko Mladićit kujutava seinamaalingu juures Belgradis ning 2021. aasta detsembris Šabacis ja Belgradis toimunud keskkonnameeleavaldused; on jätkuvalt mures teadete pärast, et politsei ei täitnud keskkonnameeleavalduste ajal oma kaitsefunktsiooni; kutsub valitsust üles tagama sõjakurjategijaid ülistavate seinamaalingute eemaldamise ja nõuab tõhusalt meeleavaldajate, sealhulgas asjassepuutuvate riigiametnike vastu suunatud rünnakute tõhusat uurimist; nõuab huligaanide ja politsei vaheliste sidemete täielikku uurimist; avaldab kahetsust, et mitmele kodanikule esitati väärtesüüdistus; nõuab, et lõpetataks rahumeelse kogunemise õiguse ebaoproportsionaalsed piirangud;
54. kiidab heaks uue soolise võrdõiguslikkuse seaduse vastuvõtmise ja diskrimineerimist keelustava seaduse muutmise ja kutsub valitsust üles tagama nende seaduste kiire rakendamise; kordab, et naiste ja haavatavate rühmade inimõiguste ja poliitiliste vabaduste parandamiseks on vaja koordineerimist, tõhusat institutsioonilist ülesehitust ja koostööd kodanikuühiskonnaga; kutsub Serbiat üles edendama soolist võrdõiguslikkust ja naiste õigusi, pidades muu hulgas esmatähtsaks võrdõiguslikkuse süvalaiendamist ja tihedamat koostööd kodanikuühiskonnaga, eeskätt naisorganisatsioonidega;
55. tunneb heameelt naistevastase vägivalla ja perversivalla vastase strateegia vastuvõtmise üle; rõhutab siiski, et vaja on rakendamist ja parandamist, ning nõuab sidusat poliitilist lähenemisviisi Istanbuli konventsiooni rakendamiseks, mille kohaselt seatakse esikohale soolise vägivalla ennetamine, kuriteoohvrite kaitsmine ja õigusrikkujate vastutusele võtmine ning ja eraldatakse selleks piisavad vahendid;
56. peab kahetsusväärseks, et eelmisel ametiajal ei võtnud rahvusassamblee vastu samasooliste kooselu seadust, mille koostas inimõiguste ja vähemuste õiguste ning sotsiaaldialoogi ministerium; kutsub uut ja pluralistlikumat rahvusassambleed üles seda tegema;
57. kutsub Serbia ametivõime üles suurendama jõupingutusi rahvus-, usu- ja seksuaalvähemuste ja muude haavatavate rühmade mittediskrimineeriva kohtlemise tagamiseks ja ning viia ellu sellega seotud positiivne tegevuskava, mis on täielikult kooskõlas ELi põhimõtete ja õigusaktidega; nõuab tungivalt, et ametivõimud aktiivselt tegeleksid vihkamisest tulenevate kuritegude uurimisega ja süüdimõistvate otsuste saavutamise saavutamise; mõistab hukka etnilise vaenu, mida levitavad mõned riigiametnikud ja poliitikud;
58. kutsub Serbiat üles tagama vähemusrühmadele võrdsed võimalused, eelkõige hariduse, vähemuskeelte kasutamise, meediale ja usutalitustele vähemuskeeltes juurdepääsu valdkonnas, tagama neile piisava esindatuse poliitilises ja kultuurielus, avalik-õiguslikus meedias, haldus- ja kohtusüsteemis, et luua positiivne õhkkond vähemuskeeltes hariduse andmiseks ja tõhustada vähemuskeelsete õpikute trükkimist;

- kutsub Serbiat üles kaitsma ja edendama oma rahvusvähemuste kultuuripärandit, keeli ja traditsioone; kutsub Serbiat üles võtma kõik vajalikud meetmed tagamaks, et kõigi valitsustasandite koosseis kajastab riigi elanikkonna koosseisu nende territooriumil;
59. mõistab hukka vähemusrühmade killustumisega manipuleerimise ja väljendab muret Serbia ametivõimude soovimatuse pärast järjekindlalt ja täielikult rakendada vähemuste kaitset käsitlevat valitsustevahelist kokkulepet; märgib, et diskrimineerimisvastaste õigusaktide aktiivseks rakendamiseks tuleb rohkem pingutada;
 60. väljendab heameelt Serbia ametivõimude võetud kohustuse üle toetada EuroPride'i korraldamist Belgradis, sest on Serbia ja piirkonna LGBTI+-kogukonna jaoks oluline üritus; palub valitsusel ja politseijõududel tagada programmi sujuv kavandamine ja elluviimine ning osalejate turvalisus ja heaolu; nõuab intensiivsemaid meetmeid LGBTI+-inimeste suunalise ahistamise ja vihkamist õhutama propaganda ning nendevastaste vaenukuritegude vastu võitlemiseks;
 61. kordab, et mõistab hukka sunniviisilise töö ja põhiliste inimõiguste rikkumise ja inimkaubanduse pärast umbes 500 Vietnami kodaniku puhul Hiina Linglongi tehase ehitusplatsil Serbias; märgib, et astuti esimesi samme ja viidi läbi kontrollid, ning kutsub Serbia ametivõime üles juhtumit uurima ning tagama, et austatakse kodanike ja elanike tööõigusi; kutsub Serbiat üles parandama kooskõla ELi tööõigusega, et viia see vastavusse Rahvusvahelise Tööorganisatsiooni asjaomaste konventsioonidega, mille Serbia on ratifitseerinud; rõhutab, et Serbia töö- ja keskkonnaõigusakte tuleks kohaldada ka riigis tegutsevate Hiina ettevõtete suhtes;
 62. mõistab hukka Bahreini kodaniku väljasaatmise tema kodumaale hoolimata Euroopa Inimõiguste Kohtu ajutisest meetmest väljaandmise edasilükkamise kohta; tuletab meelde, et Serbia peab austama kõigi oma territooriumil viibivate inimeste põhiõigusi; nõuab tungival, et Serbia ametivõimud täidaksid oma rahvusvahelisi kohustusi ja tagaksid täielikult kõigi Euroopa Inimõiguste Kohtu otsuste täitmise;
 63. märgib, kui oluline on koostöö ELiga inimkaubanduse ja Balkani rändetee kaudu toimuva ebaseadusliku rände vastu võitlemisel; väljendab heameelt Serbia koostöö üle oma naabrite ja ELi liikmesriikidega rände juhtimisel ning rõhutab vajadust austada täielikult inimõigusi ning rahvusvahelisi standardeid ja põhimõtteid;
 64. tunneb tõsist muret Venemaa Ukraina-vastast agressiooni käsitleva desinformatsiooni leviku pärast, millele aitavad muu hulgas kaasa valitsusega seotud meediakanalid; kutsub Serbia ametivõime üles otsustavalt peatama desinformatsiooni levik ja paljastama kõige levinumad valeuudised; kutsub Serbiat ja komisjoni üles tugevdama desinformatsiooni, Venemaa propaganda ning teiste hübriidohtude vastu võitlemise taristut ja ning toetama tõendipõhiseid vastumeetmeid nii lühi- kui ka pikaajalistele desinformatsiooniohtudele Lääne-Balkani riikides; rõhutab, et kõigil poliitilistel juhtidel on kohustus peatada Venemaa Ukraina-vastast agressiooni käsitleva pahatahtliku desinformatsiooni levik; märgib, et pahatahtlike välismõjude tolereerimine võib väga negatiivselt mõjuda Serbia ELiga ühinemise väljavaadetele;
 65. on eriti mures Kremlist lähtuva desinformatsiooni pärast, mida levitatakse Sputnik Serbia ja muude kohapealsete kanalite vahendusel; kutsub Serbia ametivõime üles järgima ELi sanktsioone ja võtma meetmeid, et takistada kanalitel Russia Today ja

Sputnik Serbiat levitamast valeuudiseid ja desinformatsiooni; väljendab sügavat muret asjaolu pärast, et peamiste desinformatsiooni allikate hulka kuuluvad valitsuse rahastatud või selle toetusega kõmuajalehed ja mõningad üleriigilise leviga telekanalid; taunib asjaolu, et avalik-õiguslik ringhäälinguorganisatsioon on alates Venemaa provotseerimata sissetungist Ukrainasse kasutanud Venemaa propagandaväljendeid, nagu näiteks „sõjaline erioperatsioon“;

66. on äärmiselt häiritud sellest, et ELiga ühinevaid Lääne-Balkani riike tabavad eriti rängalt välissekkumised ning Venemaalt ja Hiinast pärit desinformatsioonikampaaniad; on mures, et Serbia ja Ungari aitavad Venemaal ja Hiinal saavutada nende geopoliitilisi eesmärke; kutsub Euroopa välisteenistust üles liikuma ennetavama hoiaku poole, keskendudes ELi usaldusväarsuse suurendamisele selles piirkonnas, laiendades strateegilise kommunikatsiooni tööühma järelevalvet, et keskenduda Lääne-Balkani riikidest ja nende naabritest lähtuvatele piiriülestele desinformatsiooni ohtudele;
67. rõhutab Serbia kodanikuühiskonna ja erasektoriga peetava dialoogi tähtsust desinformatsioonivastaste jõupingutuste koordineerimisel nii Serbias kui ka sealses laiemas piirkonnas; märgib sellega seoses, et Serbia saaks kasu edasisest kaasamisest Euroopa Liidu Küberturvalisuse Ameti (ENISA) eksperdirühmadesse;
68. tunnustab tööd, mida teeb Euroopa välisteenistuse Lääne-Balkani strateegilise kommunikatsiooni tööühm, kelle ülesanne on tagada kooskõlastatud ja järjepidev ELi kommunikatsioon, suurendada vastupanuvõimet ning tegeleda ELi-vastase desinformatsiooni ja teabega manipuleerimisega; nõuab strateegilise kommunikatsiooni meetmete tugevdamist ja töötajate arvu suurendamist, sealhulgas võimalust luua piirkondliku strateegilise kommunikatsiooni ametikoht Lääne-Balkani piirkonnas;

Leppimine ja heanaaberlikud suhted

69. kiidab heaks Serbia osalemise piirkondliku koostöö mehhanismides ja julgustab rohkem panustama kahepoolsete suhete parandamisse teiste laienemisprotsessis osalevate riikide ja naabruses asuvate ELi liikmesriikidega tunnustab Serbia otsust annetada piirkonnale, sealhulgas Põhja-Makedooniale, Montenegrole ning Bosniale ja Hertsegoviinale ligikaudu 600 000 COVID-19 vaktsiiniannust; ergutab Serbiat tegema tööd kõigil tasanditel, et edendada leppimist ja tugevdada heanaaberlikke suhteid, rakendada kahepoolseid lepinguid ja lahendada naabritega lahendamata kahepoolseid küsimusi, eelkõige piiride märgistamise, õigusjärgluse, kultuuriväärtuste tagastamise ja sõjaarhiivide avamise teemal;
70. rõhutab Serbia pühendumust teha koostööd naaberriikidega kadunud isikute probleemi lahendamiseks ja rõhutab, et naaberriikidega leppimine on piirkondlike suhete normaliseerimise eeltingimus; väljendab muret kultuuripärandi seaduse vastuvõtmise pärast; nõuab kultuuripärandi täielikku austamist ja kultuurikoostöö edendamist ning kordab, kui oluline on kaitsta Serbia rahvusvähemuste keeli kooskõlas õigusaktide ja naaberriikidega sõlmitud kahepoolsete lepingutega;
71. tunneb heameelt Serbia ametivõimude üleskutsete üle viia Bosnia serblased tagasi Bosnia ja Hertsegoviina institutsioonide töö juurde;
72. kinnitab veel kord oma täielikku toetust ELi vahendusel toimuvale Belgradi-Priština

dialoogile ja tunnustab Miroslav Lajčáki – ELi eriesindaja Belgradi-Priština dialoogis – tööd; kordab konstruktiivse suhtlemise tähtsust nii Serbia kui ka Kosovo ametivõimude puhul, et saavutada põhjalik ja õiguslikult siduv suhete normaliseerimist käsitlev vastastikusel tunnustamisel põhinev kokkulepe, mis on mõlema riigi Euroopa teekonna jätkamise seisukohalt äärmiselt oluline ja toetab piirkondlikku stabiilsust ja heaolu; kutsub üles järgima ja heas usus täielikult ja õigeaegselt rakendama kõiki varasemaid Belgradi-Priština kokkuleppeid, kaasa arvatud serblaste enamusega omavalitsusüksuste/kogukonna ühinemislepingut;

73. palub Euroopa välis teenistusel luua mehhanism, mille abil jälgida ja kontrollida kõigi seni saavutatud kokkulepete rakendamist, ning anda Euroopa Parlamendile korrapäraselt aru olukorra kohta; kutsub ELi osalejaid üles toetama kohalikke ametiasutusi, kui nad töötavad vastastikuse kokkuleppe raames serblaste enamusega omavalitsusüksuste/kogukonna nimel;
74. nõuab täiendavat aktiivset ja konstruktiivset osalemist ELi vahendusel toimivas dialoogis; nõuab tungivalt, et Serbia ja Kosovo valitsused hoiduksid meetmetest, mis võiksid kahjustada poolte vahelist usaldust ja seada ohtu dialoogis konstruktiivse jätkumise; kordab oma üleskutset parandada dialoogi naiste kaasamise, avalikkusele suurema läbipaistvuse tagamise ja kodanikuühiskonna sisulise kaasamise kaudu;
75. kutsub Serbia ja Kosovo ametiasutusi üles edendama inimestevahelisi kontakte kohalike kogukondade vahel, et tugevdada dialoogi, sealhulgas valitsusvälisel tasandil; tunnustab kultuuri- ja noortealgatusi, nagu iga-aastane piiriülene kunstifestival Mirëdita, Dobar Dan, mis edendab koostööd Kosovo albaanlaste ja serblaste vahel;
76. nõuab, et nii Serbia kui ka Kosovo suurendaksid jõupingutusi ja leiaksid lahendusi seoses kadunud isikute ning 1990. aastatel Jugoslaavia sõdade ajal toime pandud sõjakuritegude eest õigusemõistmisega; kutsub valitsust üles käsitlema neid teemasid ka Belgradi-Priština dialoogi raames ning looma Serbia ja Kosovo vahelise koostöö; nõuab, et Serbia ja Kosovo valitsused leiaksid kestliku lahenduse Kosovo põhjaosa elektrikorraldusele;
77. peab kahetsusväärseks Kosovo valitsuse otsust tagasi lükata rahvusvaheliste vahendajate ettepanek, mis oleks võimaldanud koguda hääleõiguslike valijate hääletamissedeleid, et nad saaks 16. jaanuari 2022. aasta põhiseaduse referendumil ja 3. aprilli 2022. aasta Serbia valimistel hääletada Kosovo territooriumil, nagu seda varem on tehtud;
78. peab kahetsusväärseks destabiliseerivat tegevust Põhja-Kosovo piiril 2021. aasta septembris ning kutsub Belgradi ja Prištinat üles lahendama kõiki küsimusi dialoogi kaudu; peab kahetsusväärseks asjaolu, et töörühmas, kelle ülesandeks oli leida lahendus sõiduki registreerimismärgi kasutamisele, ei saavutatud kokkulepet; kutsub mõlemat poolt üles leidma ELi vahendusel toimuva dialoogi raames võimalikult kiiresti püsiv lahendus, mis soodustab majanduslike ja poliitiliste suhete normaliseerumist; taunib mitmeid juhtumeid, kus ametnikel ei ole lubatud Kosovo või Serbia territooriumile siseneda; kutsub mõlemat osapoolt üles käsitlema kõiki külastusi viisil, mis on kasulik normaliseerimisprotsessi jaoks;
79. on tõsiselt mures Presevo oru etniliste albaanlaste kaebuste pärast, kellel ei lubatud

hääletada ja kes ilmselt kustutati oma elukoha rahvastikuregistrist, mis tähendab, et Serbia ametivõimud jätaavad nad ilma oma põhi- ja poliitilistest õigustest; on sügavalt mures väidete ja uurimiste pärast, mis viitavad, et Serbia ametivõimud kuritarvitavad süstemaatiliselt ja diskrimineerivalt elamisõigust käsitlevat seadust ning et Lõuna-Serbias elavate Albaania etnilise päritoluga kodanike elukoha aadresse kustutatakse registritest; nõuab nende väidete sõltumatut ja põhjalikku uurimist ning nõuab, et Serbia ametivõimud lõpetaksid igasuguse diskrimineerimise;

80. väljendab heameelt sõjakuritegude eest süüdistuse esitamise riikliku strateegia (2021–2026) vastuvõtmise ning selle tööga seotud eri organite ja aruandlusmehhanismide hiljutise alguse üle; rõhutab strateegia läbipaistva ja kaasava rakendamise tähtsust; kutsus Serbia ametivõime üles võtma otsustavalt meetmeid süüdi mõistetud sõjakurjategijate ülistamise vastu ning lõpetama kõik tegevused ja lõhestava retoorika kasutamise, mis seavad ohtu lähiriikide terviklikkuse, piirkondliku stabiilsuse ning leppimise saavutamise; kutsus Serbia ametivõime üles näitama üles tõelist pühendumust sõjakuritegude juhtumite uurimisele ja lahendamisele; kordab, et Euroopas ei tule genotsiidi eitamine kõne allagi;
81. rõhutab piirkondliku koostöö tähtsust sõjakuritegude ja kadunud isikute juhtumite uurimisel, kutsus Serbia ametivõime üles mõistma hukka igas vormis vaenu õhutamise ja hirmutamiskampaaniad ning genotsiidi, inimsusevastaste kuritegude ja sõjakuritegude avaliku heakskiitmise ja nende kuritegude eitamise; peab kahetsusväärseks, et mõned Serbia ametivõimud ja poliitikud eitavad jätkuvalt Srebrenica genotsiidi; kutsus Serbia ametivõime üles tagama sõjakuritegude kohtuprotsesside jätkumine, sealhulgas kohalikul tasandil, ja saavutada ohvritele õiglus – tunnustada ja austada sõjakuritegusid käsitlevaid kohtuotsuseid, võidelda sõjakuritegude toimepanijate karistamatuse vastu, uurida kadunud isikute juhtumeid, uurida matmispaiku ja toetada riigisiseseid prokuröre kuritegude toimepanijate vastutusele võtmisel;
82. mõistab hukka süüdimõistetud sõjakurjategijate, nagu Veselin Šljivančanini, Dragoljub Ojdanići ja Nikola Šainovići, üha sagedasemad ülesastumised meediaruumis, mida nad kasutavad Serbia rahvusvähemuste vastu suunatud vaenu ja sallimatuse levitamiseks;
83. kutsus ELi ja tema liitlasi üles tegema leppimise eesmärgil täiendavat tööd; väljendab heameelt ELi liitlaste uuenenud kaasatuse üle, eelkõige USA, Ühendkuningriigi ja Saksamaa erisaadikute ametisse nimetamise üle Lääne-Balkani riikides, nõuab nende tihedat koostööd ja koordineerimist ELi saadikuga, et tugevdada mõjuvõimu ning pakkuda sidusat nõustamist ja tuge;
84. väljendab veel kord oma toetust algatusele luua sõjakuritegude ja muude endises Jugoslaavias toime pandud tõsiste inimõiguste rikkumistega seotud faktide kindlakstegemise piirkondlik komisjon (RECOM);
85. väljendab heameelt alates 1. juulist 2021 kõigis Lääne-Balkani riikides kehtestatud rändlustasudevaba tsooni üle, mis parandab ühenduvust ning toob materiaalselt ja konkreetset kasu piirkonna kodanikele ja ettevõtjatele; tunneb heameelt Euroopa Liidu ametnike ja Lääne-Balkani riikide juhtide allkirjastatud Brdo deklaratsiooni vastuvõtmise üle, milles tunnustatakse selle saavutuse tähtsust; nõuab tungivalt, et

nõukogu ja komisjon teeksid koostööd Lääne-Balkani riigi ametivõimudega, et kehtestada Lääne-Balkani riikide ja Euroopa Liidu vahel rändlusvaba tsoon;

86. nõuab tungivalt, et Serbia ametivõimud toetaksid ühemõtteliselt ühise piirkondliku turu loomist Berliini protsessi raames, sest see on hüppelauaks ELiga ühinemise suunas; rõhutab, et kõik Lääne-Balkani riikide piirkondlikud majanduskoostöökavad peaksid olema kaasavad ja vastuvõetavad kõigi kuue riigi jaoks, luues koostöö kõigi kuue riigi vahel võrdsetel alustel, tugevdades samal ajal edasist vastavusse viimist ELi standardite ja õigustikuga;

Sotsiaal-majanduslikud reformid

87. väljendab heameelt toimiva turumajanduse arendamises tehtud edusammude üle, ehkki see jätab riigile tugeva jälje, ja asjaolu üle COVID-19 kriisi mõju majandusele leevendati edukalt muu hulgas õigeaegsete fiskaal- ja rahaliste toetusmeetmete abil; kutsub sellegipoolest Serbia ametivõime üles nägema ette sihipärase pandeemiaga seotud toetuse haavatavatele leibkondadele ja ettevõtetele; märgib, et EL on jätkuvalt andnud Serbiale vajalikku toetust selle sotsiaal-majandusliku taastumise ja kiireloomuliste meditsiiniliste vajaduste tarbeks, sealhulgas 10 miljoni euro suurune lisatoetus;
88. märgib murega, et uuritud ei ole ühtegi eelmises aruandes nimetatud süüdistust, mille on uurivad ajakirjanikud esitanud valitsuse poliitilistel eesmärkidel COVID-19 seotud statistikaga manipuleerimise kohta; rõhutab, et usaldus ja läbipaistvus on valitsuse COVID-19-vastastes jõupingutustes eriti olulised, ning nõuab seetõttu tungivalt, et Serbia valitsus esitaks kodanikele kogu asjakohase statistika;
89. märgib, et hoolimata täiustustest on tööturul jätkuvalt struktuurseid probleeme ning demograafilisi ja migratsiooniga seotud mureküsimusi; kutsub Serbiat üles parandama naiste olukorda tööturul ja kooskõlastama haridust ja koolitust tööturu vajadustega, eelkõige kutsehariduse ja -koolituse valdkonnas ning seoses rohe- ja digipöördega;
90. on sügavalt mures sotsiaal-majandusliku olukorra pärast mitmes Lõuna-Serbia piirkonnas; kutsub Serbia valitsust üles uurima kõiki väiteid sotsiaalabivahendite kasutamise kohta eesmärgiga avaldada valijatele survet, eriti haavatavate rühmade ja roma vähemuse liikmete seas; kutsub Serbia valitsust üles reageerima vaesuse ja töötusega seotud probleemidele riigi nendes ja muudes osades ja tagama sotsiaal- ja tööhõivepoliitika piisavad rahalised ja institutsionaalsed vahendid;
91. palub Serbial suurendada oma statistika esitamise võimekust ning viia võimalikult kiiresti läbi rahvaloendus kooskõlas kõrgemate rahvusvaheliste standarditega ja sõltumatute vaatlejate kaasabil;
92. tunneb tõsist muret rahvastikukao ja Serbia inimkapitali jätkuva emigreerumise pärast; tunneb heameelt Serbia valitsuse algatuste ja uuenduslike lähenemisviiside üle nende suundumuste, sealhulgas demograafiliste muutuste vastu võitlemiseks, tehes samal ajal koostööd rahvusvaheliste organisatsioonidega mitmete valdkonnaüleste sihipärase poliitikameetmete kaudu, et tegeleda demograafiliste ohtudega, kuna rahvastiku pidev vähenemine on jätkuvalt majandusarengu peamine probleem; kutsub uut valitsust üles pöörama rohkem tähelepanu noortepoliitikale; märgib, et piirialade majanduslikuks ja

sotsiaalseks arendamiseks tuleb teha täiendavaid jõupingutusi, et ennetada seal rahvastikukadu; tuleb meelde, et sel eesmärgil võiks kasutada IPA III piiriülese koostöö programme;

93. väljendab heameelt väikese ja keskmise suurusega ettevõtjate (VKEde) toetamiseks mõeldud programmide loomise üle, eelkõige VKEde laenukulude vähendamise üle; kutsub Serbiat üles tegelema järelejäänud puudustega, sealhulgas ebastabiilse ettevõtluskeskkonna ja ebaausa konkurentsiga; väljendab heameelt Serbia osalemise üle piirkondliku turu integreerimisprotsessis Lääne-Balkani piirkonnas, mis pärast edasist majanduslikku integratsiooni ELi ühtse turuga meelitab ligi vajalikke investeeringuid ning loob kodanikele ja äriühingutele uusi võimalusi;
94. kordab oma muret Serbia kasvava sõltuvuse pärast Hiina investeeringutest ja laenude mahu pärast, mida Serbia peab Hiinale tagasi maksma; nõuab, et Serbia ametivõimud parandaksid suure saastega tööstusharudes tehtavate kahepoolsetest strateegilist koostööd käsitlevatest lepingutest tulenevate Hiina, Venemaa ja muude mittedemokraatlike riikide välisinvesteeringute läbipaistvust ja tugevdaksid nende õiguslikku vastavust keskkonnamõju hindamise nõuetele; peab kahetsusväärseks hiljutist Hiina raketisüsteemide Serbiasse tarnimist;
95. rõhutab vajadust seada Lääne-Balkani riigid ELi algatuse Global Gateway keskmesse ning pakkuda läbipaistvat ja kestlikku alternatiivi Hiinast ja teistelt autoritaarsetelt režiimidelt pärinevatele investeeringutele ja laenudele;
96. võtab teadmiseks sundvõõrandamise seaduse muudatusettepanekute tühistamise ja nõuab sel teemal laiemat avalikku arutelu;
97. väljendab heameelt edusammude üle rahapesu ja terrorismi rahastamise vastases võitluses, kuid nõuab paremaid tulemusi rahapesujuhtumite uurimisel; märgib, et taristu ja ehitus on ebaseadusliku raha olulised allikad, ning julgustab Serbiat minimeerima ebaseaduslike rahavoogude hulka ehitustööstuses ning vähendama maksudest kõrvalehoidumist ja korrupsiooni taristusektoris; kutsub Serbiat üles tagama, et rahapesuvastase töökonna soovitusi kasutatakse heas usus;
98. väljendab muret edusammude puudumise pärast seoses nimekirjajuhtumiga, mis kujutab endast õigusraamistiku kuritarvitamist riigiasutuste poolt, et võtta sihikule konkreetsed kodanikuühiskonna organisatsioonid, üksikisikud ja meediakanalid, kes on valitsuse poliitika suhtes kriitilised kordab oma üleskutset Serbia rahandusministeeriumi Serbia rahapesu ennetamise üksusele, et ta neid küsimusi põhjalikult uuriks;
99. tuletab meelde rahastamise tingimuslikkust IPA III ning Lääne-Balkani majandus- ja investeerimiskava raames; tõdeb IPA III ning majandus- ja investeerimiskava tähtsust reformiprotsessi, rohepöörde, kestliku ühenduvuse, inimkapitali, konkurentsivõime ja kaasava kasvu toetamisel ning piirkondliku ja piiriülese koostöö tugevdamisel;

Keskkond, energeetika ja transport

100. väljendab heameelt konkreetsete meetmete üle, mida on võetud söeelektrijaamade järkjärguliseks kasutuselt kõrvaldamiseks; väljendab tõsist muret selle pärast, et vaatamata praegustele kliima- ja keskkonnaprobleemidele jätkab Serbia investeerimist

ühte uude söeelektrijaama; nõuab tungivald, et ametivõimud võtaksid vastu riikliku energia- ja kliimakava, mis on kooskõlas Euroopa rohelise kokkuleppe 2050. aastaks seatud nullheite eesmärgi ja Lääne-Balkani rohelise tegevuskavaga;

101. kutsub riiklikke ametiasutusi üles kiiresti rakendama taastuvate energiaallikate kasutamise seadust ja nõuab laiemat avalikku arutelu energiasüsteemi ümberkujundamise ja kümnete väikeste hüdroelektrijaamade käimasoleva ehitamise üle;
102. kutsub Serbiat üles suurendama jõupingutusi oma energiaallikate ja -tarneallikate mitmekesistamisel, vähendama eelkõige oma sõltuvust Venemaast ning suurendama investeringuid ja ajakohastama energiataristut, et fossiilkütustelt saaks minna üle taastuvatele energiaallikatele; rõhutab sellega seoses, kui oluline on ehitada võrkudevaheline ühendus Bulgaariaga; nõuab, et komisjon tagaks, et IPA vahendid toetavad Serbias kliimanetraalse majanduse loomist, mis on täielikult kooskõlas Pariisi kokkulepete ja ELi CO₂ heite vähendamise eesmärkidega, ja annaks selle eesmärgi saavutamiseks vajalikku tehnilist tuge;
103. rõhutab, et tõhususe puudumine energiasektoris mõjutab kriitiliselt riigi üldist majanduslikku konkurentsivõimet ja kutsub Serbiat üles tegema sihikindlat tööd üleminekuks rohelisele ringmajandusele, kõrvaldades järk-järgult kasutuselt fossiilsed energiaallikad ning suurendades oluliselt ressursside ja materjalide ringlussevõttu;
104. märgib murega, et Serbia ei järgi ja rikub pidevalt energiaühenduse asutamislepingut, ning kutsub Serbiat üles järgima kõnealuse lepingu soovitusi ja viima oma energiavaldkonna tegevus kooskõlla kolmanda energiapaketi ja ELi energiapoliitikaga;
105. kordab oma muret kõrge õhusaaste taseme pärast ja nõuab, et ametivõimud kiirendaksid õhukvaliteedi kavade rakendamist; peab kahetsusväärseks asjaolu, et mitmed paigad Serbias, nagu Belgrad, Smederevo, Bor ning Kolubara ja Tamnava orud on sageli õhukvaliteedi poolest maailma kõige saastatumate linnade nimekirjas; nõuab tungivald, et ametivõimud võtaksid kiiresti meetmeid õhukvaliteedi parandamiseks, eriti suurtes linnades ja tööstuspiirkondades; rõhutab, et oluline on leida kestlikud lahendused ning piirata pruunsöe ja muu kalorivaese söe kasutamist energia ja soojusenergia tootmises;
106. on sügavalt mures Hiina rahastatud söeenergia tootmise projektide ja nende mõju pärast keskkonnale ja õhukvaliteedile; võtab teadmiseks asjaolu, et praegu on vastuvõtmisel õhukaitseprogramm ja tunneb heameelt, et kohalikele omavalitsustele antakse õhukvaliteedi ja jäätmekäitluse parandamiseks väikesemahulisi toetusi, ning et rahastatakse projekte, mille eesmärk on vähendada õhusaastet Serbias;
107. väljendab veel kord kahetsust meetmete puudumise pärast Dragovishtitsa jõe reostamise vastu piirkonnas tegutsevate kaevanduste poolt ning kahjuliku mõju pärast kohalike elanike tervisele ja keskkonnale;
108. rõhutab vajadust parandada jäätmekäitlust käsitlevaid õigusakte, rakendada ja jõustada ning kiirendada jäätmehierarhia ja ringmajanduse meetmete kehtestamist ja rakendamist;
109. võtab teadmiseks Lääne-Serbia liitiumi kaevandamise ja töötlemise projekti uurimisloa tühistamise; kutsub Serbia ametivõime üles tegutsema selles protsessis täielikult

läbipaistvalt ja nõuab uute lubade väljastamisel põhjalikku mõjuhindangut, sealhulgas avalikku arutelu asjaomaste kohalike kogukondadega;

110. väljendab sügavat muret tõsiste korrupsioonijuhtumite ja õigusriigiga seotud probleemide pärast keskkonna valdkonnas, üldise läbipaistvuse ning keskkonna- ja sotsiaalse mõju hindamise puudumise pärast taristuprojektide puhul; märgib sellega seoses, et ELiga ühinemise läbirääkimistel avati 4. teemavaldkond „Roheline tegevuskava ja kestlik ühenduvus“; nõuab, et keskkonnateemaliste protestide käigus väljendatud õigustatud murede alusel võetaks järelmeetmeid ja neid käsitletak läbirääkimiste käigus;
111. nõuab kaitse all oleva Serbia territooriumi kogupindala ja esimese kaitsetasemega alade suurendamist ning meetmete olulise rakendamise ja looduskaitse piisava rahastamise tagamist; nõuab looduskaitseaduse ja taastuvate energiaallikate kasutamise seaduse järjepidevat kohaldamist, et peatada kõik kahjulikud projektid kaitsealadel;
112. väljendab heameelt jäätmehooldusprogrammi vastuvõtmise üle ja märgib, et jäätmekäitlusprogrammi tegevuskava aastateks 2022–2024 on avalikul esitamisel; märgib, et võeti kasutusele ökoloogiline infosüsteem, mis võimaldab kodanikel keskkonnaprobleemidest teatada;
113. nõuab, et vaadataks läbi kõik seni ellu viidud väikesed hüdroenergiaprojektid, tegemaks kindlaks, kas õigusakte ja menetlusi järgiti kõigi väljastatud lubade puhul nõuetekohaselt; nõuab, et kõigil juhtudel, kui seadust on selgelt rikutud, nagu näiteks Rakita juhtumi puhul, võetaks koheseid meetmeid, et viia jõed tagasi seisukorda, milles nad olid enne väikeste hüdroenergiaprojektide teostamist; nõuab rannikut, järvesid, muid veekogusid ja põhjavett ohustavate rajatiste eemaldamist; rõhutab vajadust, et kõik veeressursse ohustavad projektid tuleb võtta kontrolli alla ja lisada nende projektide loetellu, mille puhul on vaja hinnata keskkonnamõju; nõuab, et kaalutaks uuesti Jaroslav Cerni veemajandusinstituudi erastamist;
114. tunneb heameelt Serbia edusammude üle raudteesüsteemi reformimisel; ergutab Serbiat tagama, et tema transporditaristusse tehtavad investeeringud oleksid kooskõlas ELi säästva ja aruka liikuvuse strateegiaga ning tooksid Serbia majandusele maksimaalset kasu;

o

o o

115. teeb presidendile ülesandeks edastada käesolev resolutsioon Euroopa Ülemkogu eesistujale, komisjonile, komisjoni asepresidendile ning liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrgele esindajale, liikmesriikide valitsustele ja parlamentidele ning Serbia presidendile, valitsusele ja rahvusassambleele.

TEAVE VASTUVÕTMISE KOHTA VASTUTAVAS KOMISJONIS

Vastuvõtmise kuupäev	14.6.2022						
Lõpphääletuse tulemus	<table style="width: 100%; border: none;"> <tr> <td style="width: 60%;">+:</td> <td style="text-align: right;">50</td> </tr> <tr> <td>–:</td> <td style="text-align: right;">5</td> </tr> <tr> <td>0:</td> <td style="text-align: right;">3</td> </tr> </table>	+:	50	–:	5	0:	3
+:	50						
–:	5						
0:	3						
Lõpphääletuse ajal kohal olnud liikmed	Alexander Alexandrov Yordanov, François Alfonsi, Maria Arena, Petras Auštrevičius, Traian Băsescu, Anna Bonfrisco, Susanna Ceccardi, Katalin Cseh, Kinga Gál, Giorgos Georgiou, Raphaël Glucksmann, Klemen Grošelj, Bernard Guetta, Peter Kofod, Dietmar Köster, Andrius Kubilius, David Lega, Leopoldo López Gil, Antonio López-Istúriz White, Claudiu Manda, Lukas Mandl, Thierry Mariani, David McAllister, Vangelis Meimarakis, Sven Mikser, Francisco José Millán Mon, Javier Nart, Matjaž Nemeč, Demetris Papadakis, Tonino Picula, Giuliano Pisapia, Thijs Reuten, Nacho Sánchez Amor, Jacek Saryusz-Wolski, Sergei Stanishev, Tineke Strik, Dominik Tarczyński, Viola Von Cramon-Taubadel, Isabel Wiseler-Lima, Salima Yenbou, Bernhard Zimniok						
Lõpphääletuse ajal kohal olnud asendusliikmed	Vladimír Bilčík, Corina Crețu, Angel Dzhambazki, Nicolaus Fest, Arba Kokalari, Andrey Kovatchev, Karsten Lucke, Erik Marquardt, Marisa Matias, Alessandra Moretti, Paulo Rangel, Javier Zarzalejos						
Lõpphääletuse ajal kohal olnud asendusliikmed (art 209 lg 7)	Asim Ademov, Stéphane Bijoux, Andor Deli, Liudas Mažylis, Bettina Vollath						

NIMELINE LÕPPHÄÄLETUS VASTUTAVAS KOMISJONIS

50	+
ECR	Angel Dzhambazki, Jacek Saryusz-Wolski, Dominik Tarczyński
ID	Anna Bonfrisco, Susanna Ceccardi
PPE	Asim Ademov, Alexander Alexandrov Yordanov, Traian Băsescu, Vladimír Bilčík, Arba Kokalari, Andrey Kovatchev, Andrius Kubilius, David Lega, Leopoldo López Gil, Antonio López-Istúriz White, David McAllister, Lukas Mandl, Liudas Mažylis, Vangelis Meimarakis, Francisco José Millán Mon, Paulo Rangel, Isabel Wiseler-Lima, Javier Zarzalejos
RENEW	Petras Auštrevičius, Stéphane Bijoux, Katalin Cseh, Klemen Grošelj, Bernard Guetta, Javier Nart, Salima Yenbou
S&D	Maria Arena, Corina Crețu, Raphaël Glucksmann, Dietmar Köster, Karsten Lucke, Claudiu Manda, Sven Mikser, Alessandra Moretti, Matjaž Nemeč, Demetris Papadakis, Tonino Picula, Giuliano Pisapia, Thijs Reuten, Nacho Sánchez Amor, Sergei Stanishev, Bettina Vollath
VERTS/ALE	François Alfonsi, Erik Marquardt, Tineke Strik, Viola Von Cramon-Taubadel

5	-
ID	Nicolaus Fest, Thierry Mariani, Bernhard Zimniok
NI	Andor Deli, Kinga Gál

3	0
ID	Peter Kofod
THE LEFT	Giorgos Georgiou, Marisa Matias

Kasutatud tähised:

+ : poolt

- : vastu

0 : erapooletu